

En skoleelev på tolkeopgave

I sommeren 1940 var Lejf Egtman en 15-årig skoleelev i Aalborg. Han boede tæt på Kornblomstvej og Søndre Kirkegård, som var blevet indviet i foråret 1940 for at give plads til begravelse af faldne, tyske soldater.

- I begyndelsen af juli skulle der bisættes to tyske soldater. Jeg tror, de var blevet dræbt under et engelsk flyangreb på Aalborg havn i begyndelsen af måneden. Soldaterne havde vist forgæves forsøgt at komme i beskyttelsesrum, da de blev ramt af bomber.

- Jeg blev indblandet, fordi organisten, der skulle spille ved bisættelsen, var en nær ven af min afdøde far. De havde været sammen i KFUM. Organisten vidste, at jeg kunne tysk, og han havde brug for en tolk til at vælge musikken og salmer sammen med den tyske feltpræst.

På dagen for bisættelsen var jeg også med. Vi kom i god tid til kapellet på Søndre Kirkegård, og da tyskerne kom, gjorde de nazi-hilsen. Jeg tænkte: hvad skal jeg gøre? Vi nøjedes med at nikke, og det viste sig at være godt nok. Tyskerne optrådte i øvrigt yderst korrekt, må man sige, også obersten, der ledede ceremonien.

Obersten skulle låne en telefon, inden ceremonien begyndte. Da måtte jeg fungere som tolk mellem ham og kirketjeneren.

Fra dansk side deltog stiftamtmanden og politimesteren i højtideligheden, og begge to var mødt op i gallauniform. Det var jo en del af regeringens samarbejdspolitik, at danske embedsmænd skulle samarbejde og deltage i den slags officielle arrangementer. Byrådet sendte for eksempel en krans, har jeg kunnet læse.

Men når vi hørte de tyske soldater synge "Wir fahren gegen England" tilføjede vi i det stille: "og kommer ikke tilbage".

De ikke-tyske flygtninge i Aalborg

Efter befrielsen blev det tyske kaserneområde mellem Vestre Allé og Kornblomstvej omdannet til flygtningelejr. Her boede op mod 2500 flygtninge fra de tyske og tyskbesatte områder i Østeuropa og Baltikum. De var blevet evakueret med skib i krigens sidste måneder, og i alt kom en kvart million til Danmark. Det var mest børn, mødre og gamle, men også sårede soldater. Over 30.000 af dem endte i Aalborg, hvor der var flere lejre.

Tyskerne blev spærret inde bag hegn, og danskerne måtte ikke have forbindelse med dem. En del af dem blev dog skilt fra. De var ikke tyskere, men fra Polen, Baltikum, Memel-området, Rusland, Ungarn, og de kunne bevæge sig frit ud fra deres lejr på Gugvej.

Min farbror, Otto Andersen, fandt ud af, at der var både musikere, sangere og malere blandt disse flygtninge. Jeg besøgte lejren sammen med Otto, og vi aflagde blandt andet visit hos en sangerinde. - Ich muss ja trainieren, sagde hun beklagende om manglen på ordentlige forhold at øve under.

Jeg så hende kun den ene gang.

Otto inviterede flere af flygtningene hjem til sig på Boulevarden, hvor han boede med sin kone Dagmar. Blandt gæsterne var en polsk maler – han hed Kajnat - men jeg ved ikke, hvordan det stavedes. Han var en yngre mand i slutningen af 20'erne eller begyndelsen af 30'erne, og åbenbart ganske charmerende, for han flyttede snart ind hos en dansk kvinde og hendes datter. Snakken gik, om det var moderen eller datteren, han var interesseret i og om, at han havde kone og datter i Polen. Han viste sig at være interesseret i den danske datter, for han gjorde hende gravid, men stak af til Canada.

Turen over Atlanten blev i øvrigt taget af mange af disse flygtninge, som for alt i verden ville undgå at blive sendt hjem til Sovjetunionen eller Østeuropa.

På Gugvej fungerede jeg ind imellem som tolk. Blandt andet for en russisk bonde, som jeg ikke aner hvordan var endt i den tyske hær og i Danmark. Han kunne nogle få ord op tysk, b.l.a. "Etwas neues?". Vi sad på en bænk. Jeg oversatte danske aviser til tysk, og en anden flygtning oversatte videre til russisk.

Senere blev jeg rigtig tolk hos de britiske styrker i Tyskland. Det var efter, at jeg var blevet indkaldt som soldat og havde meldt mig til tolketjeneste. Men det er en anden historie.